

Triangulacja w badaniach jakościowych

Artur Fabiś

Skąd triangulacja w badaniach jakościowych?

Wszystko przez orientację ilościową!

Postpozytywistyczne założenia i neoliberalny nacisk na badania, które mają być **oparte na dowodach, z rygiem naukowym, metodologiczną kontrolą, zbilansowaniem płynną (ograniczoną) aktualnością** (Ellingson, Sotirin, 2020, s. 16)

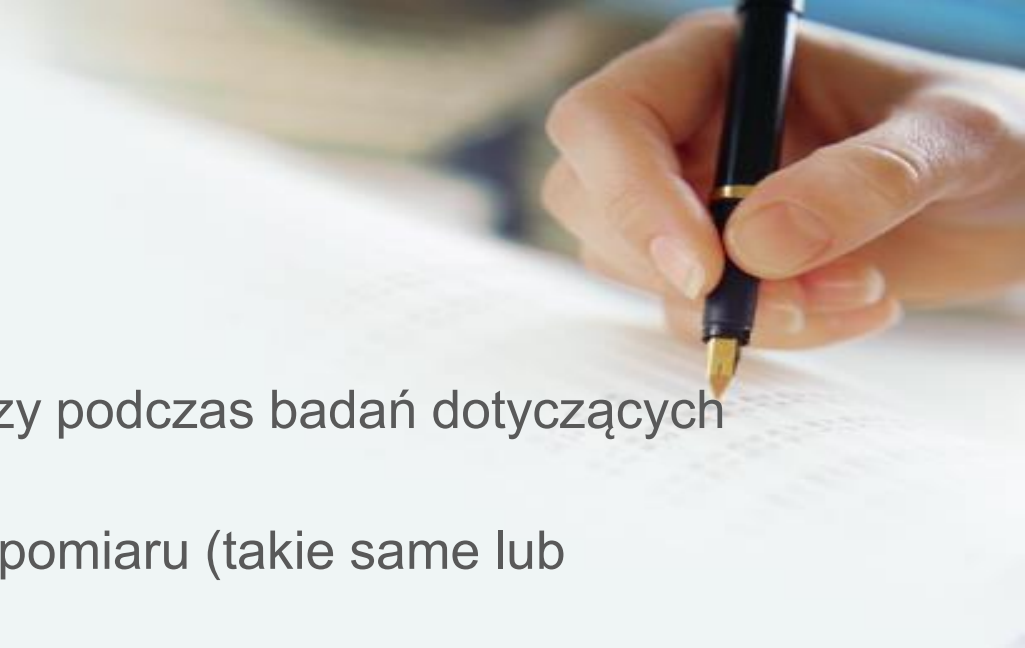
Standard: wywiady + inne metody w badaniach idiograficznych (etnograficznych), np. obserwacja, analiza dokumentów itp. i inne wariacje... (nie wariacje 😊)

+ druga metoda analityczna, inny badacz, inny czas, inne miejsce...

Triangulacja

- „Łączenie różnych metod, teorii, danych i/lub ujęć badaczy podczas badań dotyczących jednego zagadnienia” (Flick 2011, s. 229)
- Pierwotnym celem triangulacji jest zwiększenie trafności pomiaru (takie same lub zbliżone wyniki)
- „Triangulacja metod jest przeprowadzana w celu zapewnienia obiektywności” (Madondo, 2021, s.115)
- Jedną z funkcji triangulacji jest „tworzenie warunków wielopoziomowego poznawania przedmiotu badań” Ważna jest wtedy nie zbieżność a różnorodność (Urbaniak-Zajęc, 2022, s. 197). Cel triangulacji będzie koncentrować się wtedy na różnorodności, na poszerzeniu „pola widzenia”.
- Triangulacja służy wzbogaceniu perspektywy opisu i analizy (Urbaniak-Zajęc, 2011, s. 24)

Po co triangulacja w badaniach jakościowych?

obiektywizacja

zwiększenie
wiarygodności

walidacja

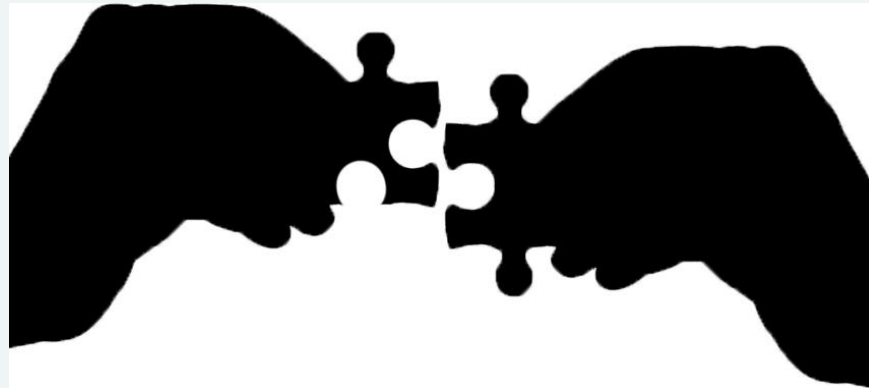
zapewnienie
trafności
(prawdy)

niepotrzebna

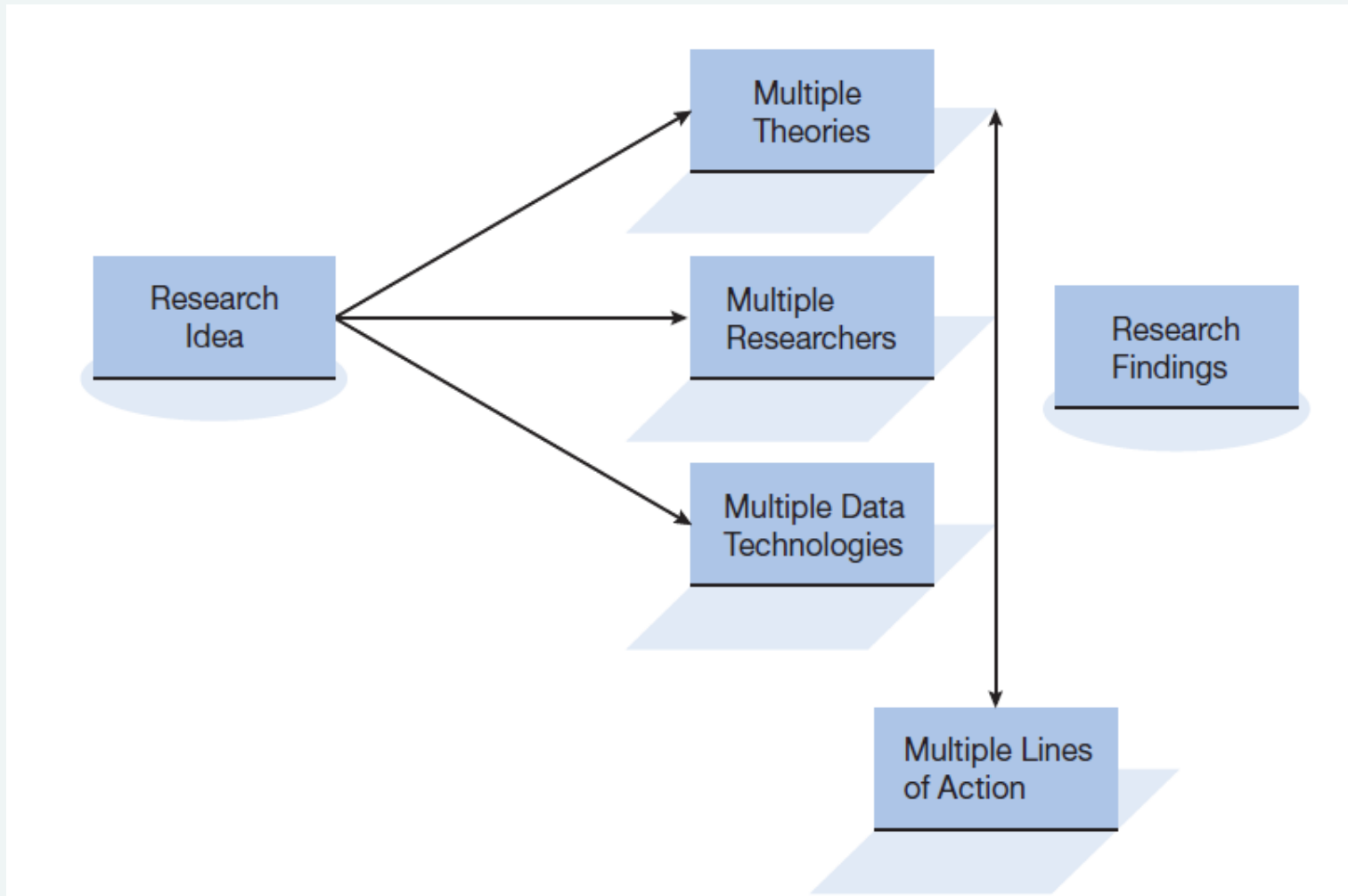
-wzbogacenie
obrazu
-głębsze
zrozumienie
-ugruntowanie
danych

Krytyka

- Obiektywizm w badaniach jakościowych? Prawdziwy ogląd rzeczywistości?
Sprzeczne z podstawami ontologicznymi epistemologicznymi paradygmatów jakościowych
- Powinniśmy teorie i metody ostrożnie, celowo i świadomie mieszać, żeby naszą analizę poszerzać i pogłębiać, ale nie w celu dążenia do „zobiektywizowania” prawdy (Fielding & Fielding, 1986),
- Połączenie różnych metod wymaga uwzględnienia podstaw teoretycznych poszczególnych metod (Bleikie, 1991)
- Każda metoda w specyficzny sposób współtworzy badane zagadnienie
- Im więcej metod (źródeł) tym więcej możliwości popełniania błędów

„Lines of Action” w triangulacji

- triangulacja metodologiczna (w obrębie jednej metody i między metodami)
- systematyczna triangulacja perspektyw/nurtów

H. Lune, B.L. Berg, (2017), *Qualitative Research Methods for the Social Sciences* (ss. 14-15), Pearson Education Limited,

- Metody narzucają pewne perspektywy na rzeczywistość, ujawnia zatem nieco inne aspekty tej samej symbolicznej rzeczywistości
- Każda metoda jest inną linią skierowaną na ten sam punkt, obserwując poszczególne aspekty rzeczywistości społecznej i symbolicznej
- Łącząc kilka „linii widzenia”, badacze uzyskują lepszy, bardziej merytoryczny obraz rzeczywistości, bogatszy, bardziej kompletny zestaw symboli i koncepcji teoretycznych oraz sposób weryfikacji wielu z tych elementów „lines of action”
- Triangulacja: danych, badaczy, teorii i metod(ologii) (Denzin, 1989)
- Badania jakościowe nie muszą wykluczać ilościowych

Bibliografia

1. Blaikie, N.W. (1991), **A critique of the use of triangulation in social research**, *Quality and Quantity*, 25, s.115-136.
2. Ellingson, L.L., Sotirin, P. (2020), **Making Data in Qualitative Research. Engagements, Ethics and Entanglements**, Roudledge.
3. Flick, U, (2011), **Jakość w badaniach jakościowych**, PWN.
4. Denzin (1989), **The research Act**. Prentice-Hall.
5. Lune, H., Berg, L.B., (2017), **Qualitative Research Methods for the Social Sciences**, Pearson Education Limited.
6. Madondo, S.M. (2021), **Data Analysis and Methods of Qualitative Research: Emerging Research and Opportunities**, Pearson Education Limited.
7. Urbaniak-Zajęc, D., Piekarski, J (2022), **Metodologiczna rekonstrukcja warunków tworzenia wiedzy**, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
8. Urbaniak-Zajęc, D., (2011), **W poszukiwaniu kryteriów oceny badań jakościowych**, W: D. Kubinowski, M. Nowak (red.), *Metodologia Pedagogiki zorientowanej humanistycznie*, Oficyna Wydawnicza Impuls.